

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Корпусна лінгвістика зі змістовим модулем: проблеми перекладу галузевих термінів
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра германської філології
Розробник(и)	Степанов Віталій Валерійович
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 32 год. становить контактна робота з викладачем (16 год. лекцій, 16 год. практичних занять), 118 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 16 год. становить контактна робота з викладачем (8 год. лекцій, 8 год. практичних занять), 134 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська, англійська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська"
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з дисциплін «Основи наукових досліджень», «Теорія мовного дискурсу», «Вступ до перекладознавства», «Практика перекладу з англійської мови», «Практика перекладу з німецької мови»
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є досягнення здобувачами фундаментального мислення та набуття спеціальних знань у галузі корпусної лінгвістики та перекладу галузевих термінів. Студенти освоюють теоретичну основу корпусної лінгвістики, використовують у науковій діяльності

знання про теорію корпусного аналізу, створення та використання корпусів текстів. Здобувачі знайомляться зі способами творення іноземних термінів у контрасті з українською мовою, практикують їхній переклад у професійній діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Корпусна лінгвістика
Тема 1 Вступ до корпусної лінгвістики Дискурс vs корпус текстів: мовленнєва діяльність та її мініатюрна модель
Тема 2 Корпус як об'єкт вивчення корпусної лінгвістики Базові характеристики корпусу. Корпус vs некорпус: принципи диференціації
Тема 3 Створення корпусів Правила конструювання корпусів: особливості добору та кодування ресурсів
Тема 4 Використання корпусів Корпусні менеджери та їхній потенціал у проведенні лінгвістичних досліджень
Модуль 2. Проблеми перекладу галузевих термінів
Тема 5 Префіксація Префіксація як спосіб словотворення: перекладацький контраст між українською, англійською, німецькою мовами
Тема 6 Суфіксація Суфіксація як спосіб словотворення: перекладацький контраст між українською, англійською, німецькою мовами
Тема 7 Конверсія Конверсія як спосіб словотворення: перекладацький контраст між українською, англійською, німецькою мовами
Тема 8 Основоскладання Основоскладання як спосіб словотворення: перекладацький контраст між українською, англійською, німецькою мовами

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Вміти вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
РН2	Вміти вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
РН3	Вміти застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна

дисципліна:

СН1	Здатність аналізувати, оцінювати та об'єктивно інтерпретувати інформацію, робити обґрунтовані судження та вирішувати складні проблеми шляхом логічного обґрунтування та прийняття рішень на основі доказів (критичне мислення)
СН2	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
СН3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
СН4	Здатність до навчання впродовж життя (прагнення постійного особистого та професійного розвитку, активний пошук нових знань, набуття нових навичок та адаптація до нових тенденцій і технологій)
СН5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Вступ до корпусної лінгвістики
Лк1 "Дискурс та корпусний підхід до його дослідження" (денна) Дискурс vs корпус текстів: мовленнєва діяльність та її мініатюрна модель
Лк1 "Дискурс та корпусний підхід до його дослідження. Корпус: головні ознаки" (заочна) Дискурс vs корпус текстів: мовленнєва діяльність та її мініатюрна модель. Базові характеристики корпусу. Корпус vs некорпус: принципи диференціації
Лб1 "Дискурс та корпусний підхід до його дослідження (практикум лекційної теорії)" (денна) Розгляд головних типів дискурсу та їх найбільш відомих корпусів у філологічному аспекті
Лб1 "Дискурс та корпусний підхід до його дослідження. Корпус: головні ознаки (практикум лекційної теорії)" (заочна) Розгляд головних типів дискурсу та їх найбільш відомих корпусів у філологічному аспекті. Практичний розгляд репрезентативності, електронного формату, анотування та програмного забезпечення як ключових ознак корпусу
Тема 2. Корпус як об'єкт вивчення корпусної лінгвістики
Лк2 "Корпус: головні ознаки" (денна) Базові характеристики корпусу. Корпус vs некорпус: принципи диференціації
Лб2 "Корпус: головні ознаки (практикум лекційної теорії)" (денна) Практичний розгляд репрезентативності, електронного формату, анотування та програмного забезпечення як ключових ознак корпусу
Тема 3. Створення корпусів

Лк3 "Дизайн корпусу: укладання" (денна) Правила конструювання корпусів: особливості добору та кодування ресурсів
Лб3 "Дизайн корпусу: укладання (практикум лекційної теорії)" (денна) Генерування власного корпусу для імплементації дослідження (практичний кейс)
Тема 4. Використання корпусів
Лк2 "Дизайн корпусу: укладання і використання у лінгвістичних дослідженнях" (заочна) Правила конструювання корпусів: особливості добору та кодування ресурсів. Корпусні менеджери та їхній потенціал у проведенні лінгвістичних досліджень
Лк4 "Дизайн корпусу: використання у лінгвістичних дослідженнях" (денна) Корпусні менеджери та їхній потенціал у проведенні лінгвістичних досліджень
Лб2 "Дизайн корпусу: укладання і використання у лінгвістичних дослідженнях (практикум лекційної теорії)" (заочна) Генерування власного корпусу для імплементації дослідження (практичний кейс). Робота з корпусним менеджером AntConc. Робота з корпусами BNC та COCA.
Лб4 "Дизайн корпусу: використання у лінгвістичних дослідженнях (практикум лекційної теорії)" (денна) Робота з корпусним менеджером AntConc. Робота з корпусами BNC та COCA
Тема 5. Префіксація
Лк3 "Префіксальний і суфіксальний способи словотворення" (заочна) Продуктивні префіксальні і суфіксальні моделі в україно-англо-німецькому перекладі
Лк5 "Префіксальний спосіб словотворення" (денна) Продуктивні префіксальні моделі в україно-англо-німецькому перекладі
Лб3 "Префіксальний і суфіксальний способи словотворення (практикум лекційної теорії)" (заочна) Практичний переклад термінів префіксальним і суфіксальним способами (виконання вправ)
Лб5 "Префіксальний спосіб словотворення (практикум лекційної теорії)" (денна) Практичний переклад термінів префіксальним способом (виконання вправ)
Тема 6. Суфіксація
Лк6 "Суфіксальний спосіб словотворення" (денна) Продуктивні суфіксальні моделі в україно-англо-німецькому перекладі

Лб6 "Суфіксальний спосіб словотворення (практикум лекційної теорії)" (денна) Практичний переклад термінів суфіксальним способом (виконання вправ)
Тема 7. Конверсія
Лк4 "Конверсійний і основоскладальний способи словотворення" (заочна) Продуктивні конверсійні і основоскладальні моделі в україно-англо-німецькому перекладі
Лк7 "Конверсійний спосіб словотворення" (денна) Продуктивні конверсійні моделі в україно-англо-німецькому перекладі
Лб4 "Конверсійний і основоскладальний способи словотворення (практикум лекційної теорії)" (заочна) Практичний переклад термінів конверсійним і основоскладальним способами (виконання вправ)
Лб7 "Конверсійний спосіб словотворення (практикум лекційної теорії)" (денна) Практичний переклад термінів конверсійним способом (виконання вправ)
Тема 8. Основоскладання
Лк8 "Основоскладальний спосіб словотворення" (денна) Продуктивні основоскладальні моделі в україно-англо-німецькому перекладі
Лб8 "Основоскладальний спосіб словотворення (практикум лекційної теорії)" (денна) Практичний переклад термінів основоскладальним способом (виконання вправ)

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекції-дискусії
МН2	Кейс-метод
МН3	Метод демонстрацій
МН4	Мозковий штурм
МН5	Навчальна дискусія / дебати
МН6	Творчий метод

У корпусному модулі, лекції-дискусії знайомлять студентів із понятійним апаратом корпусної лінгвістики, принципами розрізнення дискурсу та корпусу (РН1). Здобувачі дискутують з викладачем для якісного засвоєння теорії. Кейс-метод та метод демонстрацій дозволяють студентам розглянути на практиці, як правильно укласти корпус за конкретним дослідницьким завданням (РН2), як використовувати корпусні менеджери для імплементації досліджень (РН3). Творчий метод перевіряє, наскільки добре студенти опанували матеріал:

за конкретною умовою здобувачі укладають власний корпус і використовують менеджер для роботи з ним. У термінологічному модулі, студенти на лекціях-дискусіях розглядають відмінності творення термінів в україно-англо-німецькомовному контрасті (РН4). Під час лабораторних занять тренується переклад термінів за продуктивними моделями словотворення (РН5). Цьому слугують мозковий штурм та навчальна дискусія / дебати: здобувачі пропонують варіанти перекладу, обирають найбільш вдалий.

Уміння критично мислити. Уміння працювати самостійно та колективно. Представлення результатів власного дослідження. Комунікативні навички. Уміння планувати час та раціонально використовувати ресурси.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до лекцій
НД2	Підготовка до лабораторного заняття
НД3	Виконання практичних завдань
НД4	Обговорення кейсів
НД5	Підготовка та презентація доповіді
НД6	Підготовка до поточного та підсумкового контролю

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
--	----------------	----------------	-------------------

МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Оцінка знань студентів	Усі тижні	Усне та електронне спілкування
МФО2 Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами	Оцінка практичних навичок студентів	Усі тижні	Усне та електронне спілкування
МФО3 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	Практичні поради студентам у виконанні завдань	Усі тижні	Усне та електронне спілкування

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Активна участь у навчальних дискусіях на лекціях та лабораторних заняттях	Покращення практичних навичок студентів	Усі тижні	Усне та електронне спілкування
МСО2 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)	Перевірка засвоєних знань на прикладі індивідуального завдання	Кінець 2 модуля	Усне та електронне спілкування
МСО3 Оцінювання письмових робіт	Перевірка засвоєних знань студентів	Кінець 2 модуля	Усне та електронне спілкування
МСО4 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Перевірка засвоєних знань на практиці	Кінець 2 модуля	Усне та електронне спілкування
МСО5 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)	Контрольна перевірка засвоєних знань	Кінець 2 модуля	Усне та електронне спілкування

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		100 балів	
МСО1. Активна участь у навчальних дискусіях на лекціях та лабораторних заняттях		32	
	16x2	32	Ні
МСО2. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)		12	
	4x3	12	Ні
МСО3. Оцінювання письмових робіт		12	
	4x3	12	Ні
МСО4. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		22	
		22	Ні
МСО5. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		22	
		22	Ні

Перевірка виконаних завдань (заслуховування, обговорення, робота над помилками тощо).

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН2	Прикладне програмне забезпечення (перелік конкретизується викладачем)
ЗН3	Проекційна апаратура
ЗН4	Графічні засоби (роздруковані вправи на переклад)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Paquot M., Gries S. A practical handbook of corpus linguistics. New York: Springer International Publishing, 2020. 686 p. URL: https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-46216-1 .
2	Stefanowitsch A. Corpus linguistics: a guide to the methodology. Berlin: Language Science Press, 2020. 490 p. URL: https://drive.google.com/file/d/1KAOWztffxPoYFXkwEo6bSRmM4zsJ06O4/view?usp=sharing .

3	Фурт Д.В., Дмитрук Л.А. Термінологія: навчальний посібник. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 172 с. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/1984/1/2020_NP_Furt_Terminolohiia.pdf .
4	Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова Книга, 2018. 656 с. URL: https://nk.in.ua/pdf/1684r.pdf .
Допоміжна література	
5	Євгененко Д.А., Білоус О.М., Кучинський Б.В., Білоус О.І. Практична граматики німецької мови: теоретичний матеріал, комунікативні вправи і завдання для студентів. Вінниця: Нова Книга, 2018. 576 с.
6	Левицький В.В. Лексикологія німецької мови. Вінниця: Нова Книга, 2014. 392 с.
7	Степанов В.В. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Практика перекладу з німецької мови для юристів»: у 2 частинах. Суми: Сумський державний університет, 2019. Частина 1. 78 с. URL: http://lib.sumdu.edu.ua/library/docs/rio/2020/m4689.pdf .
8	Степанов В.В. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Практика перекладу з німецької мови для юристів»: у 2 частинах. Суми: Сумський державний університет, 2019. Частина 1. 78 с. URL: http://lib.sumdu.edu.ua/library/docs/rio/2020/m4684.pdf .
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
9	Відеолекції Л. Ентоні (про використання корпусного менеджера AntConc). URL: https://drive.google.com/open?id=1syjmVL2bTHAhnhi87LeLrbPcGfsixSFV .
10	AntConc (корпусний менеджер Л. Ентоні). URL: https://www.laurenceanthony.net/software.html .
11	Corpus of Contemporary American English (COCA). URL: https://www.english-corpora.org/coca .
12	Stepanov V. V. Corpus vs non-corpus: main distinctive features. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія "Філологія. Журналістика". 2022. Том 33 (72). №1. Ч. 2. С. 153-157. URL: https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.1-2/26 .
13	Степанов В.В. Метафоризація концепту ПОЛІТИКА (на матеріалі англomовного корпусу COCA). Нова філологія. 2019. №75. С. 72-82. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74608 .
14	Tatsenko N.V. Grammatical parameters of the notional modus of the EMPATHY concept lexicalized in modern English discourse. Advanced Education. 2018. Issue 9. P. 148-153. URL: https://doi.org/10.20535/2410-8286.107093 .
15	British National Corpus (BNC). URL: https://www.english-corpora.org/bnc .

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекцій	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Корпусна лінгвістика												
1	Вступ до корпусної лінгвістики	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
2	Корпус як об'єкт вивчення корпусної лінгвістики	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
3	Створення корпусів	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
4	Використання корпусів	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
Модуль 2. Проблеми перекладу галузевих термінів												
1	Префіксація	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
2	Суфіксація	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
3	Конверсія	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
4	Основоскладання	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	100	0	0	0	0	100	0	0	0	0	100
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>32</i>	<i>16</i>	<i>0</i>	<i>16</i>	<i>118</i>	<i>4</i>	<i>0</i>	<i>8</i>	<i>6</i>	<i>100</i>

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
заочна форма навчання												
Модуль 1. Корпусна лінгвістика												
1	Вступ до корпусної лінгвістики	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
2	Корпус як об'єкт вивчення корпусної лінгвістики	5.5	0	0	0	0	5.5	5.5	0	0	0	0
3	Створення корпусів	5.5	0	0	0	0	5.5	5.5	0	0	0	0
4	Використання корпусів	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
Модуль 2. Проблеми перекладу галузевих термінів												
1	Префіксація	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
2	Суфіксація	5.5	0	0	0	0	5.5	5.5	0	0	0	0
3	Конверсія	5.5	4	2	0	2	1.5	0.5	0	1	0	0
4	Основоскладання	5.5	0	0	0	0	5.5	5.5	0	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	100	0	0	0	0	100	0	0	0	0	100
<i>Всього з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>16</i>	<i>8</i>	<i>0</i>	<i>8</i>	<i>134</i>	<i>24</i>	<i>0</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>100</i>